

POSTANOWIENIE

Dnia 11 sierpnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska (przewodniczący)

SSN Zbigniew Kwaśniewski (sprawozdawca)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku J. T.

przy uczestnictwie F. P.

o podział majątku wspólnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 11 sierpnia 2016 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od postanowienia Sądu Okręgowego

w W. z dnia 12 lutego 2015 r.

- 1) uchyla zaskarżone postanowienie w punkcie I (pierwszym) w części eliminującej punkt 3 (trzeci) postanowienia Sądu Rejonowego w P. z dnia 23 października 2013 r. (sygn. akt I Ns .../08) oraz w części nadającej punktom 4, 5, 6, 7, 8 odpowiednią numerację i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego;**
- 2) oddala skargę kasacyjną w pozostałej części.**

UZASADNIENIE

Sąd pierwszej instancji dokonał podziału majątku wspólnego byłych małżonków i między innymi ustalił w pkt 3) postanowienia, że wnioskodawczyni dokonała nakładu z majątku osobistego na majątek wspólny w wysokości 650.000 zł. Z kolei w punkcie 5 postanowienia Sąd Rejonowy ustalił, że podział sumy uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości będzie podlegał podziałowi między byłymi małżonkami w proporcji: dla wnioskodawczyni 60,45%, a dla uczestnika 39,55%.

Postanowienie to zaskarżyli w częściach apelacjami wnioskodawczyni i uczestnik postępowania. Wnioskodawczyni zaskarżyła orzeczenie w części objętej pkt 5, tj. w części ustalającej procentowy udział w podziale sumy uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości, domagając się określenia korzystniejszego dla siebie procentowego udziału.

Z kolei uczestnik postępowania zaskarżył rozstrzygnięcia zawarte w punktach 3) i 5) postanowienia, domagając się uchylenia w pkt 3 orzeczenia ustalającego dokonanie przez wnioskodawczynię nakładu z majątku osobistego na majątek wspólny w wysokości 650.000 zł, oraz zmiany punktu 5) przez ustalenie, że podział sumy uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości będzie podlegał podziałowi po połowie.

Sąd drugiej instancji postanowieniem reformatoryjnym uwzględnił w całości apelację uczestnika w ten sposób, że „wyeliminował” z jego treści punkt 3), zmienił odpowiednio numerację pozostałych punktów, a dotychczasowy punkt 5) zmienił przez wpisanie „po 50%” w miejsce dotychczasowych zróżnicowanych stawek procentowych udziału w podziale sumy uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości.

Apelację wnioskodawczyni Sąd Okręgowy oddalił.

Sąd drugiej instancji dokonał częściowo odmiennego ustalenia, a mianowicie że darowane w 2001 r. przez św. B. L. pieniądze były przeznaczone dla obojga małżonków na budowę domu, a nie jedynie dla wnioskodawczyni. Sąd ten uznał, że wnioskodawczyni nie wykazała, aby św. B. L. przekazał te pieniądze jedynie jej oraz by traktowała te pieniądze otrzymane od świadka jako darowiznę jedynie dla

niej. W konsekwencji Sąd Okręgowy przyjął, że wnioskodawczynie nie wykazała, iż poniosła nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny, co skutkowało zmianą postanowienia Sądu Rejonowego przez usunięcie z niego punktu 3). Konsekwencją tego rozstrzygnięcia była zmiana określonej w pkt 5 wysokości procentowych udziałów partycypacji w sumie uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości, tj. po 50%, wobec prawomocnego ustalenia w pkt 2 równego udziału uczestników w majątku wspólnym.

Postanowienie Sądu Okręgowego wnioskodawczynie zaskarżyła w całości, prezentując w skardze kasacyjnej zarzuty mieszczące się w ramach obu podstaw kasacyjnych.

Skarżąca zarzuciła naruszenie art. 217 k.p.c., 227 k.p.c., 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przez nierozpoznanie wniosku dowodowego o przeprowadzenie dowodu z wniosku o stwierdzenie na rzecz B. L. oraz wnioskodawczynie zasiedzenia części nieruchomości w sytuacji, gdy odmienne zeznania św. L. o uczynieniu darowizny na rzecz wnioskodawczynie i jej męża – uczestnika są niewiarygodne.

Zarzut naruszenia art. 382 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. uzasadniano niedokonaniem oceny wszystkich zebranych dowodów oraz niewskazaniem przez Sąd powodów odmowy wiarygodności wyjaśnieniom wnioskodawczynie.

W ramach pierwszej podstawy kasacyjnej zarzut niezastosowania art. 45 § 1 i 2 k.r.o. uzasadniano sytuacją niezmienionego ustalenia faktycznego, że kwota 50.000 zł pochodziła ze sprzedaży wchodzącego w skład majątku osobistego wnioskodawczynie jej udziału w nieruchomości przy ul. P. w W. i dlatego w tym zakresie Sąd powinien orzec o obowiązku zwrotu tego nakładu w wysokości 50.000 zł poczynionego z majątku osobistego na majątek wspólny.

Uczestnik postępowania w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o oddalenie tej skargi i o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, akcentując prawidłową ocenę Sądu II instancji w odniesieniu do przeprowadzonego przed nim dowodu z zeznań św. B. L.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zarzuty naruszenia wskazanych w skardze kasacyjnej przepisów procesowych, w stopniu mogącym mieć istotny wpływ na wynik sprawy, okazały się nieuzasadnione.

Skarżąca w istocie kwestionuje ocenę przez Sąd II instancji dowodu z ponownych zeznań świadka B. L., przeprowadzonego także przed tym Sądem, którego zeznania Sąd ten uznał za wiarygodne i stanowiące podstawę do poczynienia odmiennego ustalenia, a mianowicie, że darowana przezeń w 2001 r. kwota 600.000 zł była przeznaczona dla obojga byłych małżonków na budowę wspólnego domu, a nie tylko dla wnioskodawczynie.

Z mocy art. 398³ § 3 k.p.c. nie może odnieść zamierzonego skutku w postępowaniu kasacyjnym zarzut skarżącej sprowadzający się m.in. do kwestionowania oceny dowodu dokonanej przez Sąd II instancji, ponieważ zarzut taki nie może być podstawą skargi kasacyjnej.

Nietrafne okazały się również zarzuty naruszenia przepisów procesowych wskazanych w pkt 1 lit.b) w ramach drugiej podstawy kasacyjnej (s.3 skargi), a uzasadnionych brakiem dokonanej oceny, dlatego Sąd odmówił wiarygodności tak istotnemu dowodowi jak zeznania wnioskodawczynie.

Tymczasem Sąd II instancji w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia nie tylko wskazał na argumenty przemawiające w jego ocenie za wiarygodnością zeznań przesłuchanego przed tym Sądem św. B. L. (s.8 uzasadnienia), a będących podstawą dokonania odmiennych ustaleń co do kręgu podmiotowego beneficjentów dokonanej przez tego świadka darowizny, ale również wskazał na s. 9 uzasadnienia zaskarżonego postanowienia na te okoliczności, które nie pozwalały na uznanie wyjaśnień wnioskodawczynie za wiarygodne i mogące stanowić podstawę do dokonania odmiennych ocen.

Wiarygodność zeznań św. B. L., przesłuchanego także przez Sąd odwoławczy, uzasadniono skonfliktowaniem obecnie wnioskodawczynie z tym świadkiem oraz wyraźnym wskazaniem na źródło tego konfliktu (s. 8 uzasadnienia). Natomiast odmowę uznania za wiarygodne zeznań wnioskodawczynie uzasadnił Sąd odwoławczy zgłoszeniem przez nią we wniosku z dnia 25 listopada 2008 r.

nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny jednakże z innych tytułów i w innej wysokości, co stało się podstawą oceny tego Sądu, że wnioskodawczyni nie traktowała pieniędzy otrzymanych od świadka jako darowizny jedynie dla niej, lecz dla obojga ówczesnych małżonków (s. 9 uzasadnienia).

W tej sytuacji ocena dowodów dokonana przez Sąd odwoławczy, że darowanie przez św. B. L. w 2001 r., kwoty 600.000 zł nastąpiło na rzecz obojga ówczesnych małżonków, a nie wyłącznie na rzecz wnioskodawczyni, uzasadniało dokonanie przez ten Sąd korekty ustalenia, ale do wysokości tej kwoty darowizny, o dokonaniu nakładu przez wnioskodawczynię z jej majątku osobistego na majątek wspólny.

Tymczasem Sąd odwoławczy „wyeliminował” z zaskarżonego apelacją postanowienia cały pkt 3, obejmujący przedmiotowe ustalenie ale w odniesieniu do kwoty 650.000 zł. Sąd ten nie zakwestionował zarazem ustalenia Sądu I instancji, że kwota 50.000 zł została przekazana przez B. L. wnioskodawczyni tytułem zapłaty części ceny za sprzedaż B. L. i jego żonie przez wnioskodawczynię jej udziału w wysokości $\frac{1}{6}$ we własności nieruchomości przy ul. P. w W. Brak jest jakiegokolwiek oceny Sądu odwoławczego, czy przekazana wnioskodawczyni z tego tytułu kwota 50.000 zł weszła w skład jej majątku osobistego, czy też w skład majątku wspólnego ówczesnych małżonków. Potrzeby dokonania przez Sąd odwoławczy takiej oceny prawnej odnośnie do charakteru majątku, którym objęta została otrzymana przez wnioskodawczynię od św. B. L. kwota 50.000 zł, nie może zastąpić generalizujące stwierdzenie Sądu odwoławczego, że wnioskodawczyni nie wykazała, iż poniosła nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny, a dowód ten ją obciążał.

W tej sytuacji przedwczesną jest obecnie ocena, czy wyeliminowanie w całości przez Sąd odwoławczy punktu 3) sentencji postanowienia Sądu pierwszej instancji było zasadne także w odniesieniu do kwoty 50.000 zł. W konsekwencji zarzut niezastosowania art. 45 § 1 i 2 k.r.o. uchyla się obecnie spod kontroli kasacyjnej wobec braku stanowczej oceny prawnej Sądu odwoławczego odnośnie do kręgu beneficjentów przekazanej również w 2001 r. przez św. B. L. kwoty 50.000 zł i charakteru majątku, do którego kwota ta wpłynęła.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w punkcie 1) sentencji swego postanowienia działając na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Wnioskodawczyni zaskarżyła skargą kasacyjną postanowienie Sądu drugiej instancji w całości, a więc także w części obejmującej nowe rozstrzygnięcie zawarte w punkcie I in fine oraz w pkt II tego postanowienia oddalającym apelację wnioskodawczyni w odniesieniu do ustalenia określonej proporcji podziału między byłymi małżonkami sumy uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji, którą to proporcję Sąd drugiej instancji, w uwzględnieniu apelacji uczestnika, określił na poziomie „po 50%”.

Jednakże ani zarzuty zgłoszone w ramach podstaw skargi kasacyjnej, ani uzasadnienie tej skargi nie odnoszą się ani do określenia przez Sąd Odwoławczy w punkcie I in fine zaskarżonego wyroku nowej, zmienionej proporcji partycypacji w podziale sumy uzyskanej z licytacyjnej sprzedaży nieruchomości, ani do rozstrzygnięcia w pkt II oddalającego apelację wnioskodawczyni, w której kwestionowano proporcję podziału przyjętą przez Sąd pierwszej instancji.

Wobec powyższego skarga kasacyjna wnioskodawczyni okazała się w tej części pozbawiona uzasadnionej podstawy, wobec czego Sąd Najwyższy orzekł w punkcie 2) sentencji o jej oddaleniu w tej części, działając na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

aj

eb